

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrtletja 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXV.

V Ljubljani 13. kimovca 1872.

List 37.

Marija Devica vedna Pomočnica.

(Njena podoba v ljubljanski uršulinski cerkvi.)

II.

Kadar oče laži namerja človeštvu na duši in na telesu posebno škodovati, takrat navadno s tim prične, da dušam krade ljubezen in češenje do Marije Božje Matere. V šestnajstem stoletju, ko je tako nezmerno nesrečo in smertno temoto razširjal po nemških deželah, je razkričeval češenje deviške Božje Matere kakor vražo, metal je njene podobe iz cerkev, preganjal, terpinčil, celo moral tiste, ki so Marijo še zvesto častili.

Nektere leta pozneje je iskal katoliško vero iz Francoskega iztrebiti, in bilo je njegovo prvo delo: razdevanje in pokončevanje Marijnih podob, podiranje njenih svetiš.

Na Laškem je ravno tako počenjal ob koncu poprejšnjega in v začetku sedanjega stoletja. Svetiše Marijno za svetišem je lomastil in tudi cerkvi sv. Mateja ni prizanesel; zakaj tam se je častila in je milosti delila Marija Devica „vedna Pomočnica;“ tega pa satan nikakor terpeti ne more. Neko jutro na vse zgodaj je krožilo po Rimu žalostno naznanilo, da cerkev sv. Mateja se mora iz vojnih ozirov podreti, in v malo dnéh tako stare in častitljive cerkve ni bilo več! Stoletja so s spoštovanjem šle memo tega svetiša, posvečevali so ga papeži osebno, romarji iz vesoljnega sveta tam klečali, milosti prosili in jih dobivali; ostudno rovarstvo za vse to ne praša in brez človečnosti in brez usmiljenja ga potare in v nič dene.

Kaj pa se je zgodilo z milostno podobo samo? Zgnila je; gotovo jo je branivna roka skrivaj v varen kraj shranila, da se zopet razodene v prihodnjih časih, kadar bode po volji previdnosti Božje.

Naslednje čase, ko je bil pekel izrožil, so druge svetosti zopet na dan prišle; le enega ni bilo več. Veliko je bilo spomina na nekdanjo podobo „Marije vedne Pomočnice“, veliko prašaja po nji; pa živ človek se ni oglasil, da bi bil kaj naznanil. Leta 1863 je celo eden pridigarjev govoril o tej nekdanji milostni podobi in opominjal, če kdo za njo vé, naj opomni posestnika, „da Marija vedna Pomočnica“ hoče očitno češena biti.

Poslednjič se spomni P. Marchi, redemtorist, da je l. 1852 v Posteruli pri oo. avguštinih umerl star samostanski brat Orsetti, ki je bil še v kloštru sv. Mateja obljubo storil, po razdjani cerkvi pa je bil šel z avguštinci v Posterulo. Trinajst lét je bil Marchi njegov prijatelj, in neki dan mu je bil pokazal v notranji klošterski kapeli podobo ter je rekel: „Dobro poglej, ljubi moj, to-le Mater Božjo! imenuje se: Naša ljuba Gospa vedna Pomočnica; bila je nekda v cerkvi sv.

Mateja močno češena in od mnogih romarjev obiskovana.“ Velikrat mu je potlej pojasnoval imenitnost te podobe in posebno je bil skerblijiv, da bi Marchi ne pozabil, kar mu pripoveduje. Pristavil je P. Marchi, da čudežna podoba mora biti še zmiraj v klošterski kapeli pri oo. avguštincih v Posteruli, kjer so jo tudi našli. Veliki prednik je vse to 11. grudnia 1865 naznanil sv. Očetu in dokazal, da očetje redemtoristi imajo pravico do podobe „Marije D. vedne Pomočnice.“ Sv. Oče so mu toraj dali privoljenje, da naj se ta neprecenjena svetost zopet hrani v cerkvi med Marijo Snežnico in Lateranom, to je, pri čast. očetih redemtoristih. (Dalje nasl.)

Ljubim malim družnikom bratovšine sv. Detinstva Jezusovega.

(Iz letnega sporočila preteklega leta.)

Za otevanje in rejo ajdovskih otrok se je to leto dobilo 15000 frankov in tudi zanje obrnilo. — V četrtek po svetih treh Kraljih se je po navadi opravila sveta maša z blagoslovom za žive in mrtve ude te družbe v farni cerkvi svetega Leopolda na Dunaji.

V četrtek med osmino razglašanja Gospodovega je bil v cerkvi oo. Laziristov v Parizu navadni veliki zbor voditeljev in pospeševalcev te družbe. Vis. č. g. Guillemin, apostolski vikar na Kitajskem, je bil o ti lepi priliki predsednik. Nar prvo je opravil med zedinjenimi molitvami in petjem za vse družnike ustanovljeno letno sv. mašo. Potem je spred altarja prav razumljivo in priserčno nagovoril mlade poslušalce, ki so ga z živo paznostjo poslušali. Pripovedoval bi bil lahko od velikih del, ki jih je doveršil v 24 letih v svojem misijonu na Kitajskem, od novozidane lepe stoljne cerkve, od naprave mnogih sirotišnic in šol, od prostorne kapele, napravljene nad grobom sv. Franciška Ksaverjana v Sancijanu itd. Toda o ti priliki se je temu neutrudljivemu apostolju Kitajskemu primerno zdelo, mladim družbanom povedati le nekatere take dogodbe, kakoršnih je bil skor vsak dan sam priča, da bi v njih sercih obudil živo sočutje do ubogih ajdovskih otrok in njih vnmemo za to dobrodelno družbo še bolj oživil.

Nekega dné, tako škof pripoveduje, je majhna deklica, od svoje matere zavolj perila poslana na breg reke, ondi našla izpostavljeno ubogo déte, ki je že skorej umiralo. Vzame ga, prinese materi, in jo prósi dovoljenja, da bi ga smela rediti. „Pa kakó hočeš to, pravi mati, sej nimaš s čem?“ — „Ne bojte se, odgovori hčerka; škofa bomo prosili, in potem bodo naši mali bratci in sestrice v Evropi nam pomagali, in déte ne bo nič pomanjkanja terpelo.“ In v resnici je celi mesec z največi skerblijvostjo dete verdevala; toda telesna

moč deteta je pošla, dobilo je sušico, in se je tje preselilo, kjer se je združilo z angeli, in za tiste besednik postalo, kateri so mu na zemlji očeta in mater namestovali.

Drugikrat se približa škofu, ki je bil ravno sv. mašo opravil, njegov pomagavec in pravi: „Gospod oče! tukaj je majhna deklica, kateri je njena mati ravno kar strupa zavdala, in že umira; pridite hitro jo kerstit.“ Škof je hitel ji sv. kerst podeliti, in otrok je dušico izdihnil v rokah lastne matere, ktera je neobčutljiva ostala pri pogledu mertvega otroka, ki mu je smert zavdala. — (Blagor pa otročiču, kateri je šel naravnost Boga gledat.) Nekdaj, tako škof nadalje pripoveduje, grem po poti, in zagledam z nekega pustega kraja tróp krokarjev odletavati. Podam se tje. O Bog! kar sem slutil, je bilo resnično. Bila sta tam dva v kratkem izpostavljena otročiča, katerih trupla so ropne ptice bile že žreti začele. — Tudi mi je znano iz sporočila nekega v vsakem oziru zanesljivega moža, ki piše, da je v okolici mesta Kantona neki dan naletel sedem otročičev od divjih staršev izpostavljenih.

V misijonu Kantonskem se po takem vsako leto kersti okoli tri tavižent tacih ubogih izpostavljenih otrok. Večina zmed njih kmali onemore zavolj prestanega pomanjkanja in terpljenja. Tiste, kateri pri življenju ostanejo, spravimo v sirotišnice, kjer se učé Boga spoznati in ljubiti, in smem reči, da otroci veliko milost Božjo dobro spoznajo in se zvesto ravnaajo po poklicu keršanstva. Škof je tega ginljiv izgled povedal.

„Enega dne, je pravil, sem se podal na bližnji otok te krajine. Ker me je noč zajela, sem šel s hriba navzdol in dospel v dolino. Pridem ob 10 zvečeri do perve kočé ondote vasi, kar zaslišim več glasov, ki se je razločilo, da po keršansko molijo. Pridem bliže, in razvidim, da star človek litanije prečiste Device Marije naprej móli, kateremu glasovi petero ali šestero otročičev odgovarjajo. Prepričan, da so to dobri kristjani, stopim k njim, in precej se ti otroci pred-me na kolena spuštijo, ter zakličejo: „Oče! ste li Vi tukaj, in ob tej uri!“ To so bili taki, ki so iz sirotišnic prišli, in povernivši se k svojim družinam so vsak večer pod vodstvom starejega kristjana njih vasi se zbirali združeno opravljat svojo molitev. Nikakor še misliti niso mógli, da sem jaz tam blizu, kakor jaz tisti čas za njih prebivanje v tem kraju še vedil nisem; zato me je toliko bolj zveselilo, jih najti v okoljčinah, ki so mi spričale, kako zvesto spolnujejo svoje verske dolžnosti. Vsi so me obsuli in mi želeli z naj priserčniši ljubeznijo postreči. Ker sem pa imel še miljo deleč hoditi, in sem mogel le nekaj trenutkov se tam pomuditi, so pa precej svetila (bakle) prižgali in me z veseljem peljali na pot, po kateri mi je bilo dalje iti, in kjer sem jih zapustil zahvalivši Boga za ginljivi zgled lepe stanovitnosti teh otrok.“

Po tih mikavnih pripovedih je prečastiti gospod Guillemin primérjal srečo keršanskih otrok nesrečni osódi ajdovskih revčkov, razkazoval prežalostno podobo dežele, v kateri ne poznajo pravega Boga. Živo je keršanskim otrokom pred oči stavil njih srečo, ter jih opominjal, naj za to Boga hvalijo, za uboge ajde pa, za novospreobrnjene in tudi za misijonarje pridno molijo, ker v tako težavnih in nevarnih okoljčinah vsi posebno Božje pomoči potrebujejo. Po tem milem ogovoru se je odpel v blagoslovilo otrok odločeni evangelij; na to se je visokočastiti gospod spet obernal k otrokom, in jim je naslednje spodbudne besede rekel: „Ljubi moji otročiči! namenjen sem zdaj blagosloviti vas, ali veliko več, presveto Dete božje, ki ga tukaj v jaslicah vidite, nad vami razpenja svoje ročice blagosloviti vas! Spodobi se pa, da mu tudi vi darujete malo darilce; to malo darilce pa najdete v svojem sercu: to darilce je resnična

želja, vedno modri biti, in zlasti nikoli z nobenim smertnim grehom ga ne razžaliti. Ta trenutek, ko jaz nad vami roké razprostrém, naj vsak izmed vas v sercu to željo obudi in jo njemu daruje, in zagotovim vas v njegovem imenu, da vam bo prav posebno milost dodelil. Oh zakaj vsi dragi družniki vsake starosti in vsake dežele usmiljenemu Jezusku ravno tega darú ne darujete? Gotovo bi ga ljubeznjivo sprejel in blagoslovil; bodite prepričani, da bi vam bilo to v studenec vsih gnad in blagrov nebeških.“

Z blagoslovom s presvetim Rešnjim Telesom se je sklenila ta ginljiva slovesnost, ki nam daje veselo viditi in spoznati, kako naši keršanski otroci Jezusu serčka darujejo, in zato od njega znamenja naj priserčniše ljubezni za nas sprejemajo. (Dalje nasl.)

Gospodu Leop. pl. Gariboldi-u.

(Konec.)

5. Vi pravite: „Služba mežnarja dela učitelja pred občani hlapca, bira pa navadnega berača in potrebno nadlogo cele občine“ (str. 17).

Več duhovnij je bilo na Kranjskem, nekaj jih je še, kjer je fajmošter sam tudi mežnar, učitelji pa so to veči del še skorej vsi. Res je to, ali oni imajo le skerb za mežnarstvo, opravlja pa to službo fajmoštrov ali učiteljev hlapec, ali kateri bliženj sosed za plačo, za katero se je z njim pogodil. Fajmošter, ali učitelj prejema le dohodke mežnarstva. Učitelj tudi dozda ni cerkve pometal.*) Ako pa učitelj kdaj k sv. maši pozvoní, mašnika obleče, luči prižge in ministrira: ali mar zavoljo tega kaj časti zgubi? L. 1848 je bilo viditi v Ljubljani grofa..., ki je imel visoko službo v Benetkah, da je mlademu duhovnu ministriral. Ali je mar kralj Janez Sobiesky — kaj slave zgubil, da je l. 1683 na gori pri Dunaju v pričo svoje hrabre armade ubogemu kapucinu pri maši stregel? —

Bira. „Kolektura.“ Že v stari zavezi so po Božji postavi leviti dobivali od Izraelcev dohodke raznih pridelkov. To je tudi vpeljano v novi zavezi pri duhovšini, pri učiteljih. Koliko in katerih pridelkov naj posestnik daje, je po vradih zaznamjano, kakor so zaznamjani ces. kr. davki. Odrajtovanju bire duhovnom in učiteljem se posestniki ne ustavljajo, marveč v veliko krajih in mnogi posestniki še kaj priveržejo, sosebno ako je letina dobra in duhoven ali učitelj ljudem všeč, ako je njih otročiče lepo učil, ljudem rad postregel. Nekteri so zahtevali, naj bi se posestva tudi bire oprostile in namesto nje zemljiške (gruntne) obligacije se vpeljale. V Kočevskem mestu se je to zgodilo kaplanom; toda obresti obligacij nekdanje bire so dosti manj vredne, kakor je bila bira. Bira toraj ni nikakoršno beračevanje, ne učitelj nadlega ali jarem za ljudi, nikaki „unterthänigster Diener občanov; sicer bi bili tudi vsi vradniki sluge ponižni ljudi, ki k njim v kancelijo hodijo, in tudi Vi služabnik učencev, ki so pri Vas v šoli.

6. Todtenaemter, pete črne maše. Te so zjutraj od 6. do 7., ali k večemu do 8. ure. Šola na kmetih je pa sploh od 10. do 12. ure zjutraj in od dveh do treh popoldan. Tukaj ni nikakoršne zamude. Čemu torej se hudovati nad rečjo, ktera je organistom le v prid, šoli pa v čisto nobeno škodo? — Sicer je vse eno; kdor bo orglal, tisti bo plačo vlekkel. Mi dobrim učiteljem privošimo to pošteno in častno opravilo, sila pa ni dobra.

7. Vam ni prav, da se učenik tudi z drugimi opravili pečá, da je pisar, poštar itd. Zakaj bi mu tega ne privošili, ako je zmožen in ima čas zato? — Na Goren-

*) In če se je to kterikrat radovoljno zgodilo, ga ljudje niso zato zaničevali, ker vedo, da delo ni zaničevanja vredno, ampak na-puh in lenoba. Vr.

skem sta saj dva sloveča učenika, dobra organista, skladatelja, župana itd. Vse ju ljubi in sooštuje. — Vemo pa tudi od revčikov, ki so slabi učitelji, še slabiji organisti, če tudi se nobene druge reči ne pritaknejo. Pa cerkev tudi s takimi dela po ljubezni.

8. Poboljšanje plače učiteljem vsak mora privoščiti; ali žalno je, da vse klicanje na „lehrertagih“ ni dozda še razodelo, kje bi se to poboljšanje jemalo. — Ali mar z novih naklad na davke (Steuer gulden)? Bog obvari. Pri ne slabi letini priden in varčen kmet komaj izhaja, mora večkrat še za sol na posodo prositi, otroci v pomanjkanji obutve in spodobne obleke leto in dan Božjo službo in šolo pušajo. — Kdor živi le kake leta med kmeti, se prepriča te žalostne resnice.*) Želeti je, da bi saj dozda predpisana plača za učitelja v denarjih se v pravem redu godila. Poznam veliko faro z 2 učiteljema; eden ima biro in nekaj plače v denarjih, drugi ima samo plačo v denarjih. Bira se daje v redu, plača v denarjih, ki jih župansko predstojništvo vkup spravlja, pa zaostaja mesce in mesce. Pritožbe do šolskega svetovništva ne dosežejo nič drugega kakor povelja do županij, da naj denarje skupaj spravi. Ali to se ne zgodi, in učitelj nima drugega kakor upanje, da bo bolje; pa kdaj?...

9. Ljndska šola, zlasti na kmetih, zamore cvesti in v resnici sad roditi le takrat, kadar sta si duhovšina in učiteljstvo prijazna, edina in gresta eden drugemu na roke. Sicer bojo, prav reči, obilne šole in učitelji, učencev in učenk pa malo in zmiraj manj; toraj službe učiteljev prave „sine-kure“, kakor so anglikanske fare pri ubozih katoliških Ircih, in čemur se bližajo marsiktere učilišča zlate nove čre, kakor šolske poročila naznanujejo, in se ustmeno še več sliši. Novi ukazi in postave po Evropi Cerkev in duhovstvo iz šole tirajo, potlej pa liberalci duhovne krivičijo, da šole ne napredujejo! Ali je že kdo vidil taki „circulus vitiosus“, odkar svet stoji, kakor je ta?

10. „Gehorsam“, „Demuth“, pokoršina, ponižnost (str. 19) se merzi g. pl. Gariboldu pri učiteljih. Te čednosti so pa temelj keršanske nrave. Ako človek te čednosti zaveže, kaj je on? Nasprotva Zveličarju našemu, ki je bil pokoren do smerti, in je nam vsim, toraj tudi učiteljem, klical: „Učite se od mene, ker sem krotak in iz serca ponižen.“ Kaj bi Virekli, ako bi Vam Vaši učenci pokoršino ošabno odrekli?

11. Naj si bo po duhu tega Garib. sporočila učitelj res prost skerbi za živež, prost podločnosti do duhovšine, prost vsakega drugega opravila, naj ima res dohodke obilne kakor viši vradniki; kakšna bo li njegova osoda na kmetih? — Do priprostih kmetov in njih otrok ponižati se in se z njimi vdano pečati — tega bi mu ne dopustil njegov tako „prosti in izobraženi stan“, njegova prevzetnost; bi toraj sedel v šoli napihnen svoje mogočnosti, kakor veliki Mogul med svojimi sužnji; duhovšine bi se že tako ogibal, čuteč se nad njo povišanega, in ker bi mu gnjusoba bila njeno učenje ponižnosti in družih čednost, bil bi po tem kopitu učitelj kakor hinduški bramin, do kterege se „parja“ ali „četri“ bližati boji. O zlata dōba!

12. Kakor nova era (sedanji čas) sploh, tako tudi to sporočilo načelom keršanske vere ni prijazno. — Ker se brez kazni v novi čri toliko počne zoper vero, je prašanje: Kaj pa se godi, ako ni vere. — Ni mi znana nobena država ne starih ne novih časov, kjer bi ljudje brez vere bili. Na Francoskem so bili „jako-

binarji“ to pričeli, ateizem (brezboštvo) je bil tam leta 1793 očitno oklican. — Sad neverstva pa je bil, da je l. 1792—1794 čez 800.000 ljudi pod klavno kosó (guilotino) in v vojski poginilo, da je funt kruha veljal 25 frankov (čez 10 gl.), piše Granier de Cassagnac. In vendar so bili takratni glavarji Robespierre, Chaumette, Talien in drugi kervoloki „izobraženi“ ljudje. Morije v Parizu v maju 1871 imajo svojo korenino tudi v neveri. Ali je bila zgodovina na Dunaju v oktobru 1848 kaj drugačna? — Pa naj bo zadosti. Podgorski.

Osnova pravil

za podporno društvo, kterege duhovni Ljubljanske škofije namerjajo ustanoviti.

Pravila

za duhovsko podporno društvo pod zavetništvom prečastitljivega kneza in škofa v Ljubljani.

Ime, zavetništvo, sedež.

§. 1. Društvo se imenuje: „Podporno društvo za duhovne ljubljanske škofije.“

§. 2. Društvo je pod zavetništvom prečastitljivega kneza in škofa ljubljanskega.

§. 3. Društvo ima svoj sedež v Ljubljani.

Namen.

§. 4. Društveni namen je: Podpirati obnemogle, bolne in ubožne družbine duhovne v posamnih primerljih po potrebah.

Udje.

§. 5. Vsak duhoven ljubljanske škofije zamore k društvu pristopiti. Kdor želi sprejet biti, se ustmeno ali pismeno oglasi pri predsedništvu ali pa pri svojem dekanu.

§. 6. Udje so: vstanovniki in družniki.

§. 7. Dolžnosti udov so:

1. Vstanovnik plača enkrat za vselej 100 gl. a. v.

2. Družnik plača:

a) koj v prvem letu za vselej naj manj 50 gl. a. v. ali pa

b) po 3 gl. na leto.

3. Vsak društvenik se zaveže vsako leto eno sv. mašo brati ali pa brati dati za žive in mertve družbine ude in dobrotnike, in prošen je, da se jih spominja pri sv. maši.

§. 8. Pravice udov so:

1. vsak društvenik ima od dneva svojega pristopa pravico do društvene podpore, kakor je vravnano v 10. §.

2. vsak društvenik ima pravico velikih zborov vdeleževati se, po opravljenem redu ondi govoriti, in toraj vse pravice uživati, ktere 13. in 20. §§. velikemu zboru odločujeta.

§. 9. Vsakemu je na voljo dano predsedništvu naznaniti svoj odstop. Kdor dve leti letnine ne plača, se zbrše.

Podpora.

§. 10. Podpore se delé za vsak primerljij na pisane prošnje, ki se oddajajo pri društvenem predstojništvu. Nezaolžena, očitna ali pa dokazana ubožnost je poglavitni vzrok, s katerim se prošnje podpirajo.

Vsakratna podpora ne smé nobenkrat znesti čez 200 gld., ako niso kaki darovalci jistin kaj posebnega v tem oziru določili.

*) Slišali smo ravno te dni modrovati, da imajo učitelji na visokih šolah in visoki vradniki preveč plače; nižji pa premalo. Sicer pa denar dandanašnji ne zaleže nič. in naj bolje stoji tisti, kteri „in natura“ kaj ima. Vr.

Vodstvo.

§. 11. V prid družbine vodbe se v Ljubljani izvoli njeno predstojništvo ali odbor, in tje se sklicujejo veliki zbori.

A. Odbor.

§. 12. Odbor ima 10 odbornikov; med temi predsednika, njegovega namestnika, tajnika in blagajnika. Dekani ali pa njih namestniki so odborovi svetovalci in dopisovalci.

§. 13. Veliki zbor voli deset odbornikov; verh tega še pet namestnikov, kateri poverstoma nadomestujejo tiste odbornike, kateri vmés do nove volitve odstopijo. Odborniki volijo izmed sebe predsednika, predsednikovega namestnika, tajnika in blagajnika. Vsi odborniki in njih namestniki morajo stanovati v Ljubljani ali saj blizu Ljubljane.

Odborovo delovanje.

§. 14. Odborovo delovanje je:

1. neposrednje voditi društvo in gospodariti z vsim njegovim premakljivim in nepremakljivim premoženjem;
2. določevati komu in koliko podpore naj se dá;
3. nasvetovati velikemu zboru, ako ima društvo nehati.

§. 15. Za vbravnavanje teh opravil predsednik o primérjenih časih odbornike povabi k dogovornim sejam. Seja se mora tudi sklicati, ako jo zahteva 6 odbornikov s pisano in predsedniku oddano prošnjo.

§. 16. Da odbor smé sklepati, je potrebno, da je pričujoč predsednik ali njegov namestnik, da so vsi odborniki povabljeni o pravem času z naznanjenim dnevnim redom, in da je s predsednikom vred vsaj 5 odbornikov pričujočih.

§. 17. Pri glasovanju določi nadpolovična (absolutna) večina glasov; pri enakosti glasov razloči glas predsednikov ali njegovega namestnika.

§. 18. Predsednik ali njegov namestnik društvo zastopa proti zunanjim in vsa društvena pisma, in označila podpisujeta predsednik ali njegov namestnik in en odbornik.

B. Veliki zbor.

§. 19. Odbor smé v potrebah sklicati veliki zbor. Mora ga sklicati vsaj vsako leto, ali pa sicer, ako ga vsaj 30 udov pisмено zahteva.

Sklicuje se s tem, da se saj 14 dni prej veliki zbor naznani v kakem domačem časniku. Čas in zborovalnico določi odbor.

§. 20. Razun tega, kar je določeno v 13. §., ima veliki zbor še naslednje pravice:

1. sprejemati sporočilo o odborovem delovanju in njegovem gospodarstvu;
2. izvoliti tri ude, da presodijo in poterdijo račun;
3. tajniku in blagajniku nagrado dovoliti;
4. družbine pravila prenarediti. Nasveti o tacih prenarodbah morajo biti v povabilu od besede do besede razglašeni;
5. po odborovem nasvetu skleniti, ako ima društvo nehati.

§. 21. Veliki zbor smé sklepati, ako je pričujočih 30 udov.

§. 22. Veliki zbor voli in sklepa z nadpolovično večino glasov; samo, ako ima društvo nehati, ste potrebni dvé tretjini glasov pričujočih društvenikov.

Pri volitvah odbornikov zadostuje tudi podpolovična večina glasov.

Razsodnja.

§. 23. Prepire, ko bi zarad društvenih reči vstali med udi in udi, ali med odborom in udi, razsojajo raz-

sojevalci. Vsaka prepirnih strank si izvoli enega razsojevalca. Ta dva si izvolita izmed društvenih udov tretjega za prvomestnika. Ako se ta dva ne moreta zediniti za prvomestnika, ga izvoli društveni predsednik. Razsojevalci so zavezani v 14 dneh, od kar jim je pravda izročena, storiti ali izreči razsodbo.

Društveno premoženje.

§. 24. Društveno premoženje so: društvena glavica in plačila.

1. Društvena glavica so:

- a) plačila, ktere vstanovniki in družniki enkrat za vselej vložé;
- b) darila, dedovine in volila (legati), ako presežejo 100 gl. a. v.

Ob času velike sile smé odbor z dvema tretjinama glasov tudi od teh daril, dedovin in volil, ako dobrotniki niso naravnost jih za glavico ali v kak poseben namen določili, za potrebo v dobrotni namen izdati.

2. Skladi, kateri se smejo v dobrotni društveni namen sleherno leto obrniti, so:

- a) denarji, ktere na leto plačujejo družniki;
- b) darila, dedovine in volila pod 100 gl. a. v., ako darovalec ni drugač določil.
- c) obresti društvene glavnice.

Ako se vsi skladi pod a, b, in c v enem letu ne razdelé, se izdá ostanek v prihodnjem letu ali poznej, ko večí potreba pride. V času posebno velike potrebe se smé na račun prihodnjega leta že nekoliko izdati v prejšnjem letu.

§. 25. Ako bi se društvo razrešilo, imajo v zadnjem zboru pričujoči društveniki, in ko bi zborovati ne bilo mogoče, odborniki v zadnji seji, in ako bi ta odborova seja bila nemogoča, — tisti možje, kateri so bili zadnji odborniki, z dvema tretjinama glasov po svojih dobrih mislih in s privoljenjem večine udov dekanov določiti, kako naj se vse premakljivo in nepremakljivo društveno premoženje v kak enak dober namen oberne, ako dobrotniki ali vstanovniki zastran svojih daril in zapuščin za ta primerljaj niso sami kaj drugega naravnost določili.

Opomba. O teh osnovanih pravilih se je več veljavnih gospodov v Ljubljani 9. septembra posvetovalo in so z njimi po večem zadovoljni. Zdaj so še vsi gosp. dekani priljudno prošeni, se nemudoma z gospodi svojih dekanij o osnovanih pravilih duhovskega podpornega društva posvetovati. Kteri bi se ne mogli posvetovanja vdeležiti, naj pisмено svoje misli g. dekanu naznaniti blagovolijo, ako se jim potrebno zdi. Gosp. dekani so potem naprošeni, naj bi ob kratkem zadevne misli o tej reči naznanili preč. korarju gosp. Frančišku Kramarju v Ljubljano — vsaj do 22. septembra, ker se morajo zastran novega društva potrebne stopinje pri vradnijah storiti, in začasni odbor želi v tej reči že 25. septembra veliki zbor sklicati, zlasti zato, ker 26. septembra bo veliki zbor Matičin in še drugi shodi kar gotovo tudi že zato mnogo gospodov duhovnov v Ljubljano pripelje. Naj lepši bo toraj prilika, da tudi duhovsko podporno društvo tisti teden svoj vstanovni zbor obhaja. Na tem vstanovalnem shodu se bodo osnovane pravila še enkrat pretresle in vladi v poterjenje predložile.

Klic iz ječe.

Sovražniki Pija IX ne morejo reči, da ne vedó kaj povedati, da zmiraj eno gonijo, če tudi bi jim serčno radi kaj tacega očitali. Zato se pa vjedajo ti sovražniki, da sv. Oče govore, da znajo vselej pravo zadeti, ki tudi njim dostikrat na njih krivično, hudoželjno in izdajsko glavo bije.

Teh govorov zale bukve s 535 stranmi je dal na svitlo v Rimu g. Paskal De Franciscis, in začenjajo se s pismom sv. Očeta do kardinalov 29. kim. 1870 ter se sklepajo s pismom 16. rožn. 1872 do presvitl. kardinala Antonelli-a. V prvem teh pisem je Pij IX povedal, kaj bi bil papež, ako bi ne bil več gospodar Rima, in v drugem popisuje to, kaj da je res postal in kar je

še. Med tema dvema pismoma je dobrih dve sto govorov, ki so jih govorili sv. Oče Rimljanom in drugim vernikom katoliškega sveta. Kje je vladar, kje minister, kje diplomat, poslanec, ki bi bil tega zmožen? Posvetnjaki govore, toda poprej obilno študirane in spisane govore govore, mnoge laži, zmote; Pij IX je vedno zmožen govoriti brez naskriznosti in zopergovora, vselej čisto resnico. Posvetnjaki govore po svojih strastih in koristoljubnosti, se temu in unemu prilizujejo, brez strahu černijo bližnjega: Pij IX govori vselej le to, za kar si upa pred Bogom odgovor dati; pové vsakemu resnico, pa se nikomur ne hlina in ne prilizuje, graja vsacega, kdor je graje vreden, pa le z ljubeznijo.

„Unità“, oznanovaje omenjene bukve pravi: V začetku te bogoskrunske vojske 19. pros. 1860 je Pij IX pisal v eni svojih okrožnic: „Pripravljeni smo na vse, raji tudi smerti naproti iti, kakor da bi reč Božjo, reč Cerkev in pravice zapustili.“ In ko so sovražniki sv. Očetu vzeli vse, njih kraljestvo, njih stoljno mesto, njih prostost, ko so jih na to spravili, da so le še „glas“, lejte! je ta glas pričel klicati iz Vatikana in bo klical do konca vojske. Satan hoče presejati vernike kakor pšenico, in naslednik sv. Petra govori in poterjuje svoje brate. Poglavar tega sveta, ozir na ljudi, strah pred ljudmi, ne premore nič pri njem. Pij oznanuje božjo besedo, zaterjuje priložno, nepriložno; graja, prosi, opominja z vso poterpežljivostjo in naukom...

Posvetnjaki in lažniki so tolikrat vpili: Jezuiti gospodujejo Pija IX, jezuiti vladajo Cerkev, jezuiti delajo to in uno. Povejte tedaj: Kje so zdaj jezuiti? Mar jezuiti govore te neštivilne, te tehtne, te podučne, spodbudljive govore vesoljnemu svetu? O lažnjivi preroki! z vsim obrekovanjem ne opravite nič, ker vse vaše zvižaje in laži pridejo na dan, in če bolj papeža in Cerkev černite, bolj ste sami črni!

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Ali je bedarija, ali hudobija? — Judovsko časništvo in tagblattarstvo je že pred nekaj časom ultramontanstvo, to je katoličanstvo, pitalo s črnim internacijonalstvom; zdaj tudi eden ruskih listov kvasi, „da se katolicizem v stiski utegne vezati z internacijonalo.“ — Kaj tacega zamore čobodrati le tisti, komur je katoličanstvo čisto neznano, ali pa kdor našo vero in Cerkev iz hudobne volje obrekuje in jo hoče ob dobro ime pripraviti. Nobeno pa pisatelju ali zadevnemu modrovalcu ne služi v poštenje. V resnici je zveza med katoličanstvom in internacijonalstvom tako malo mogoča, kakor med Mihaelom nadangelom in satanom, kakor med Pijem IX in Garibaldiom.

Pridiga gosp. kanonika Petra Urha, ki so jo imeli veliki Šmaren o ljubljanski procesiji na Dobrovi, je posebej natisnjena in dobiva se (po 5 sold.) pri Gerberji in Ničmanu. Kakor je bilo mnogim vstreženo z uno pri sv. Petru o štiristoletnici od pogoriša ondotne cerkve, tako bode tudi s pričujočo o terpljenji sv. Očeta Pija IX. Gospodje, kateri nekatere iztise med vernike svoje duhovnije spravijo, bodo s tim gotovo dobro delo storili. Vsih pomočkov se poprijemajo, da dobrega duha razširjamo in Bogu služimo, kakor nesrečni grešniki vse kote stikajo, da služijo satanu v svojo večno pogubo! —

Govor v katoliško-politiškem društvu v Konjicah

18. avg. 1872.

(Dalje.)

Ljubi katoličani! Ako pa sovražniki sv. Cerkev, nekteri iz hudobije, drugi pa z nevednosti, s tako serditostjo napadajo, naj izverstnejše može naše dobe, je tudi naša terda dolžnost, da se z vso gorečnostjo po-

tugujemo za č. o. Jezusovega reda, ktere dobro poznamo, spoštujemo in ljubimo in se tudi ne vstrašimo kake žal besede; zato očitno oporekamo ali protestiramo zoper tako krivično, neusmiljeno in sramotno udelovanje zoper te častitljive može in tirjamo, da se njihovo djanje, ako je kdo kaj zakrivil, po postavi nepristransko preiše. Ako je kdo zagrešil, ne bomo pravici nasprotovali; ako so pa nedolžni, za kakoršne jih mi imamo, se v svobodnih državah, in tudi v naši Avstriji ne smejo preganjati. Mi oporekamo zoper laži, obrekovanja in krive sodbe opičarskih liberaluhov, da naši zanamci, kateri bojo z groznim začudenjem nad sleparijo naše dobe stermeli, ne bojo nas kleli, da se ni noben glas vzdignil za Jezusov red, kateri je vse časti in hvale vreden.

Da bote pa bolj spoznali, zakaj brezverni liberaluhi, premnogi vstavači in drugi, posebno pa protestantje ali luterani Jezusovce tako strašno čerté, vam hočem prav prav na kratko zgodovino Jezusovega reda predočiti.

Bog hoče vse ljudi izveličati, zato vselej, kadar krivi učenci s pohujšljivimi zmotami sv. Cerkev Božjo napadajo, tudi svete z Božjim duhom razsvitljene može izvoli, kateri se z neprestrašenim junaštvom potegujejo za resnice sv. vere in za izveličanje Adamovih otrok. Zato je neskončno usmiljeni Bog ravno pred 350 leti, ko je Martin Luter svoje krive nauke po sveti razširjal in z njimi celo Evropo potopiti hotel, tudi obudil moža, ki je bil začetnik Jezusove družbe, ki je kakor skala stal za sv. Cerkev, ki je bil nepremagljiv jéz zoper razširjanje luteranstva; in ta mož je bil sv. Ignacij Lojolski. Sv. Ignacij je bil rojen leta 1491 na Španjskem v gradu Lojale od plemenitih staršev. Odrastel je stopil v vojno kralja Ferdinanda in je bil pri oblegi mesta Pampelone l. 1521 na obe nogi ranjen in od Francozov vjet. V bolnišnici je bral življenje svetnikov; in to je bilo začetek njegovega spreobrnjenja. Kakor nekaj sv. Avguštín je tudi sv. Ignacij zaklical: ako so svetniki tako lepo, sveto živeli, toliko za Jezusa terpeli; zakaj bi pa jaz ne? Terdno sklene, da se hoče ves Jezusu in Mariji v dar dati, po vsi moči delati za čast Božjo in izveličanje duš, in se zoper povodenj Lutrovih krivih naukov na življenje in smert bojevati.

Leta 1522 se poda v benediktinsko opatijo Monse-rat, kjer je opravil tudi dolgo spoved od celega življenja z velikim skesanjem. Potem se v samoto podá, in tam je po lastni poskušnji spisal še zdaj tako sloveče ravnila ss. duhovnih vaj ali eksercij. To je tisto mojstersko delo sv. Ignacija, ktero sv. Ljudovik de Ponte naravnost „Božje razodenje“ imenuje, in ki je že tolikim dušam pomagalo k zveličanju. In ravno to leto (1522) je bil Martin Luter spisal svojo pohujšljivo in umazano knjigo zoper samostansko življenje.

Že 33 lét star gré sv. Ignacij na vikše šole v Pariz s sedmerimi mladenči, med kterimi je bil tudi sv. Frančišk Ksaverjan, družbo sklene, tej družbi Jezusa za vojskovodja izvoli, ude te družbe pa Jezusove vojsake imenuje, z vojaškim glasilom: „Vse k večji časti Božji in v izveličanje duš.“ Velike maše dan, to je 15. avgusta 1534, se je v podzemeljski kapeli na hribu mučencev (Monmartre) s svojimi tovarši popolnoma posvetil v službo J. K. To je bilo ravno tisto leto, ko je bil M. Luter pokvarjeno sv. pismo ali biblijo med svet poslal, da bi vse ljudi svoji veri pridobil. Dne 8. pros. 1537 se sv. Ignacij po dogovoru v Benetkah s svojimi tovarši združi, se v Rim podá, da bi svetemu Očetu predložil ravnila svojega novega reda, med kterimi je bila zraven navadnih obljub (ubožnost, devištvo in pokoršina), tudi 4. obljuba, da dajo sv. Očetu čez sebe vso oblast, da z njimi po svoji volji gospodari, kakor hoče; če jih tudi v druge dele sveta, med divjake, nevernike in krivover-

ce, ali celo v smert pošlje, mu hočejo brez izgovora in obotavljanja pokorni biti. Na te besede papež Pavel III skliče: „Tukaj vlada božji duh! in že naprej vidim, da bo pobožnost teh očetov prinesla varstvo, obrambo in slavno zmago preganjani Cerkvi Božji!“ — To je bilo ravno tisto leto, ko je v Šmalkaldenu bila zbrana protestanška zveza, da hočejo z mečem in ognjem novo vero širiti, s svojo kervjo braniti, in katero zvezo je Luter bolan zapustil s prečudno molitvijo: „Bog vas napolni s sovraštvom zoper papeža, katerega morate brez nehanja preganjati, kajti papež je antikrist.“ Pavel III so poterdili tovaršijo sv. Ignacija ter družbo Jezusovo 27. septembra 1540, in udje te družbe so se imenovali Jezovci ali jezuiti: to je bilo ravno tisto leto, ko se je bil Luter z vso silovito serditostjo vzdignil zoper papeža, rekoč, da je papeštvo od hudíča ustanovljeno. Poglejte, kako čudno se po času vjema začetek Jezusove družbe z začetkom Lutrove krive vere: kolikor bolj se je luteranstvo po zemlji širilo, toliko slavnější je prihajal Jezusov red kakor jéz in bramba zoper krivo novoverstvo; zato ni čuda, da protestantje, Jezuite tako grozovitno čertijo!

Komaj je bila Jezusova družba poterjena od sv. Cerkve, so v kratkem času Jezuiti zavoljo svoje pobožnosti in visoke učenosti močno zasloveli po vsi Evropi, pa tudi po Ameriki, Indiji, Afriki; kajti nobeden ni mogel zoperstati duhu, ki je iz njih govoril, celo Luterani ne; kamor so prišli, so vse svetne modrijane prekosili, nar slavnější krivoverski učenjaki so v verskih pretresih umolknil, in si tudi nobeden več upal ni, se s slavnimi Jezusovci v kaki verski razgovor spustiti, bili so nar izverstnejši pridigarji, nar slavnější učitelji, nar bolj iskani spovedniki, nar bolj učeni misijonarji, nar boljši odgojitelji mladine; od vseh krajev so na trume ljudje k njim hiteli in le vsevednemu Bogu je znano, koliko terdovratnih grešnikov so na pot izveličanja, koliko zapeljanih krivovercev zopet v naročje sv. katol. Cerkve pripeljali, koliko mlačnih kristjanov za sv. vero vneli. So pa tudi zarašeni grešniki in oslepljeni krivoverci z zobmi škripali zoper Jezusovce, kateri so kakor zid, kakor siva skala stali za sv. Očeta rimskega papeža, stali za sv. vero in Cerkev Jezusovo, in ves strup nevošljivosti, jeze in sovraštva, laži in obrekovanja, psovanja in čertjenja so zlivali na nje. Ali kadar so bile celo učilnice, odgojiša, in mladinske vseučiliša Jezusovcem izročene, kadar so bili na vse dvore katoliških knezov, kraljev in cesarjev za spovednike poklicani, kadar so po vsih delih znanega sveta nad vsimi drugimi učeniki zasloveli, in celo med samimi divjaki v Paragvaji v Ameriki verno kraljestvo pohlevnih prebivalcev ustanovili: — se je ves pekel zoper nje vzdignil, vsa peklena derhal in nje priverženci na zemlji, krivoverci, neverci, judje in zastarani grešniki so jih do smerti čertili in se zarotili, da nočejo poprej mirovati, dokler ne bojo vsega Jezusovega reda pokončili, pomorili in z obličja zemlje potrebili; in ni ga bilo tako sramotivnega, umazanega, dragega in goropadnega pripomočka, da bi se ga ne bili poprijeli, da bi bili le svoj cilj in konec dosegli in svojo zagrizeno jezo v jezuitovski nedolžni kervi ohladili. Le poslušajte!

(Konec nasl.)

Procesija za sv. Očeta na Sveti gori pri Gorici. — (Dalje.) Tri četerti na šest se nadškof s svojimi spremeljevalci pripeljejo do verha gore, do svetišča Marijnega. Stopijo iz vozu, in velika tu vže zbrana množica ljudstva jih obsuje. resnično obsipaje jih s pobožnimi kušljaji; le s silo je bilo moč predreti, ter stezo napraviti nadškofu do cerkve, in potem po cerkvi do velicega altarja, kjer so Marijo ponižno pozdravili, nekoliko molli, ter se podali v svoje stanovališče. Vidil sem z lastnimi

očmi in slišal pobožno ljudstvo, ki je veselja jokalo, da imajo med seboj prevzvišenega svojega pastirja kakor romarja v svetišču prečiste Marije D.

Iz romarskega silno dolgega poslopja, ki je bilo nek-daj frančiškanski samostan, smo gledali doli po gori, po kateri se zvija sem ter tje lepa in široka cesta do Solkana in do Gorice. Dokler je po cesti neslo oko, je bilo na trume še dohajajočih romarjev, ki so prepevaje in moleči se približevali svetišču; prav v terdo noč so še prihajale množice vsih krajev.

Ob času blagoslova s presv. Rešnjim telesom, ki je bil ob Ave-Mariji, smo šli nekteri nekoliko ogledovat po svetišču in na okrog. Cerkev, ki je perva za Oglejsko in ima tri dolge in široke ladije, — je bila o tem času vže precej napolnjena z vernimi; bilo jih je čez 6000 v nji, — zunaj po širokem prostoru pred cerkvijo, okoli cerkve, po gostilnicah in po romarski hiši pa gotovo tudi 4000, tako, da jih je bilo že na večer pred slovesnim dnevom nar manj 10000 na gori. Duhovnov je bilo prišlo do dvajset taisti večer na goro, katerih velik del smo bili do ene in dveh po polnoči po spovednicah. Ljudstvo je vso noč prepevalo in molilo.

Tu je donelo po cerkvi in zunaj cerkve pod jasnim milim in gorkim nebesom: „Sancta Maria, ora pro nobis!“ iz sto in sto ust prišlih Talijanov in Furlanov; tam se je vzdigovala in med skalovjem odmevala mila prošnja iz slovenskih ust: „Marija, k tebi uboge reve zdihujemo“ itd. po Riharjevem napevu; drugod so do-nele pesmi: „Maria dolcissima“, „Ave Maris Stella“, „Marija pomočnica“, „Na te Marija zaupam“, „Ko v jasnem pasu primigljá, Marija nam daničica itd.“ — Tako so se dvigale serca nad zvezde k Mariji Danici in ji njeno milo serce budile k usmiljenju in pomoči za njega, kateremu je veljal ta shod.

Zvezde na nebu so migljale, ljudstvo na gori je pelo, molilo, zdihovalo, se spovedovalo in čistilo svoje serce. Zares, to je bil ginljiv večer, ki si ga posvetnjak še misliti ne more, ker vse misli ga le samo na svet tiše, med tem ko se romarji na gori, povzdigujejo na nadzemelske višave med angelje, obdajajoče Marijo, kraljico nebeško.

Ko se vso noč slava Bogu in Mariji prepeva na gori iz tisuč in tisuč serc in ust, pogledjmo, kaj se tačas v Gorici godi.

Ko se mračí, pribuči dolg in dolg vlak hlaponov iz Tersta v Gorico. Vsi vozovi so polni romarjev. Kratek žvižgljej, dim se valí na oba kraja hlapona, kateri hrope, da je kaj, ter se ustavi. Iz vozov pa sujejo romarske trume. Med njimi so preč. stolini teržaški prošt gospod Šneider z v. č. gospodoma Varto m in Černetom in z nekterimi drugimi duhovni. Pričujoči predsednik teržaške katoliške družbe zversti romarje v dolgo versto, ukaže razprostreti bandera prečastito spočete Device Marije, ter se pomikuje počasi in častitljivo romarska procesija po ulicah mesta, prepevaje svete pesmi, do stoljne (metropolitanske) cerkve, se podá v cerkev in romarji odpojejo slovesno pesem „Salve Regina“, potlej odidejo v svoje odmenjena prenočišča.

Celi ta čas pa, kakor tudi pozneje dohajajo romarske procesije iz raznih krajev, Furlanije, kakor tudi iz benečanskih krajev z okolice Vidma in Cividada. Ker je sprelepo vreme, si te procesije, ene zunaj mesta pod milim nebesom, druge pa sredi mesta na velikem prostoru (piazza Travník), kakor tudi pred veliko cerkvijo po kamnitih in peščenih tléh posteljejo ter tam počivajo, med tem se mnogi izmed njih spovedujejo, v ti ali uni cerkvi — zakaj cerkve so bile v terdo noč od-perte in spovedniki so pridno delali skoraj vso noč. Raz-legale so se svete pesmi celo noč po ulicah mesta, temu nasproti pa so se nerodneži in ponočnjaki taisto noč po

svojih mišjih ljuknjah poskrili, tako da ni bilo nobenega pred oči. In da so romarji in romarice mirno po ulicah in očitnih prostorih počivati zamogli, je bilo obilno število krepkih in junaških mož razdeljenih po vsem mestu, ki so čuli ter pripravljeni bili, ako bi bilo treba, kakemu sitnemu in nadležnemu liberaluhu domu posvetiti. Tako se je zaznala prva jutranja zarija, o kateri so po vseh cerkvah pričeli sv. obhajilo deliti, in na tisuče romarjev je tedaj že v Gorici sprejelo sv. zakramente. Oglasil se je veliki zvon nadškofijske cerkve, in na njegov klic šine vse po koncu, in romarji se pričnejo verstiti v dolge dolge verste.

Tu je bilo silovito ljudstva; tu gospodje, gospé, gospodičine — delavci, delavke, kmetje, kmetice, mladenčci, device, revni, bogati — vsi ravno tistih misel, to je: prositi Marijo papežu in cerkvi na pomoč. Tu so bili mandrijani iz teržaške okolice, tam Oglejčani, tu Krašani iz kamnitega Krasa, tam Grajanski mornarji, katerim je morje vsakdanji dom; tu furlani in furlanke iz Viškega, Karmina, Cervinjana Flumicella, sosednjih krajev talijanskega nesrečnega kraljestva, tu prebivalci vinskega gričevja unkraj Gorice, to je Kviščani, Biljani, Šentaverjani in drugi njih sosedje, tam meščani iz Vidma in Čividada in kmetje njih okolice itd.

Ne bilo bi skoraj mogoče naštetih krajev, duhovnij in vasi, iz katerih vsacih je bil del njih prebivalcev prišel se vdeležiti tega svetega romanja. Vmes pa toliko duhovnov, želečih vdeležiti se te procesije.

In že bije ura štiri, mestni zvonovi se prično glasiti, po gorečih katoliških hišah luči denejo po oknih, in procesija romarjev, vže vredena, se začne pomikovati iz Gorice.

Peljal je procesijo p. n. msgr. Budav, stoljni dekan, spremljan od dolge verste sploh duhovnov in redovnikov, frančiškanov, kapucinov, jezuitov in usmiljenih bratov. Pričela se je procesija z litanijami vsih svetnikov, ktere prepevaje je duhovšina zapustila metropolitansko cerkev.

Ločimo se pa zdaj od procesije in vernimo se nazaj na Sveto goro v našo sobo, iz ktere se dajo spregledati vse planjave z morjem vred, kar omejuje Juliške in Karnijske planine, in njih snežniki od Padovanskih gorá pa do očeta Čavna in stražnika Nanosa.

S te višave na vse zgodaj pričnemo gledati, oboroženi z dobrimi daljnogledi se ozirati doli v nižavo in globočino proti Solkanu in Gorici. Bilo je tri četerti na pet zjutraj, ko se prve verste začnejo pomikovati iz Solkana na goro, in okoli poli sedmih so srečno ravno taisti že pozdravili Marijo Pomočnico v svetišču. Zdaj še le, ko prispejo prvi do svetišča, je bil prav prekrasen spregled vse procesije. Vsa cesta, široka in zložna — od Solkana, ob znožji gore pa do verha, blizo dve uri dolga, je bila s procesijo romarjev pokrita; vsaka fara s svojim križem, s svojimi duhovnimi, moški spol spredaj, ženski zadaj — zares, veličasten spregled! Moški so bili sem ter tje na pare, tu in tam po štirje v versti in še več, ženski spol pa se je brez reda pomikoval proti višavi — v širokih in dolgih trumah, vsaka za moškimi svoje fare.

Misli naj si tedaj bralec procesijo še precej čez dve uri dolgo — zakaj od Solkana do verha gore je po sem ter tje zaviti in zakrivljeni veliki cesti dve uri hodá, in ko prvi del procesije dospe do verha gore, je bil zadnji del še precej daleč zunaj Solkana proti Gorici — tedaj si zamoreš vsaj nekoliko misliti veličastni spregled, ki smo ga imeli z verha gore vsi, ki smo prenočili v romarski hiši.

Okoli nam je bilo solznato, ko gledamo te dolge dolge verste romarjev; zdele so se nam sprelep, skoraj brezkončen venec, leskeč v mnogoterih barvah, kakor so namreč bile raznih barv obleke romarjev. Zares,

sprelepi venec, spleten Mariji v čast iz tolikošnih cvetlic, kolikor oseb se je vdeležilo procesije; venec, ki je imel danes venčati Marijne gore verhunec.

Uho naše, ki smo se ozirali nazdol po gori, je kmalo zaslišalo lepo vbrano soglasje mnogoterega petja, — za kaj procesija še ni dospela do srede gore in vže nam je jutranji hladni vetrec donašal do verha glasove petih litanij in pesem Marijnih, ki so se iz tisučerih src in gerl vzdigovali v zračne višave in se razlegali po bližnjih globinah in med skalovjem.

Dušno oko pa je med vsem tem zagledalo kolikor romarjev toliko angeljcev, ki so se jim pridruževali, jih pokrepčevali, podpirali, tako da ta pot, bodi si starček, ki ga težko stane iti na kviško, bodi si slabotna devica, — vse vse je lahno, neutrudljivo in brez počitka hitelo naprej proti višavi — k Mariji. Viditi je bilo marsiktero dekelce, ktere nožica drugikrat ni vajena hoditi po pesku in kamnju, ki pa je zdaj bosa šla na goro od Solkana do verha. In dušno uho — o kako lepo mu je donelo angeljsko petje, ki so pridruževaje se petju romarjev svoj „svet, svet, svet“ peli večnemu Bogu, in mu donášali molitve in petje romarsko, da njega usmiljenega k pomoči zaželeni nagne.

Zdela se je, kakor da bi romarji neprenehoma prosili nebeščane, naj jim pomagajo: — *Laudate Dominum de coelis, laudate eum omnes angeli ejus*, in kakor da bi angeli nasprot neprenehoma klicali romarjem na njih dušno uho: „*Juvenes et virgines, senes cum junioribus laudate Dominum.*“ (Konec prihod.)

Iz Amerike. Belle-Prairie, 23. jul. 1872. (Pismo preč. g. mis. J. Buh-a.)

Zanimivo, menim, Ti bo vediti, kako da pri nas prečastiti vikši pastir birmajo, in kako se naši Kranjci v Ameriki obnašajo. Ravno pred enim tednom sem spremljeval preč. škofa pri birmovanji, po takih krajih, kjer je poterjenje sv. Duha še le na prvo bilo podeljeno, kjer pred 3 ali 4 leti katoliških družin še naseljenih ni bilo, temuč so le sem ter tje kaki divji Indijani zveri lovili; zdaj pa že stojé katoliške, se vé lesene cerkvice Bogu v čast posvečene, in v njih se prepevajo svete pesme in na altarih se nedolžno Jagnje daruje nebeškemu Očetu za odpušanje grehov. Šestega julija pričakujem preč. g. škofa Thomaža L. Grace-a v Brainardu, kjer gre ravno čez Mississippi železnica, ki se nar krajši okoli sveta imenuje, in bo zvezala Gorenje jezero z Mirnim morjem. (Lac Superior s Pacifique Oceanom) Brainard je mestice na železnici ob Mississippu, ki se je še le pred letom pričelo, in zdaj okoli 300 hiš šteje, in se vidi, da na več krajih nove skladajo, se vé, da vse lesene. —

Tu se vidi prav amerikansko življenje; kjer je veliko dela, in zaslužka, precej je kup ljudi; kjer pa dela ni in zaslužka, tam tudi ljudje zginjajo. Od tukaj se s škofom peljeva po železnici kake 4 ure dalje do 80 angleških milj proti večeru, in tam pri Ottertail-Perhamstacion-u je g. Nace Tomazin pričakoval preč. škofa z lepo tropico konjikov, ki so škofa spremljevali do cerkvice sv. Jožefa na Rush-laku, kjer je bila sv. birmna drugi dan, 7. nedeljo po binkošti podeljena 42 birmancem. Več njih so bili Nemci in Poljci, pa tudi več Indijanov in spreobrnjenec. V torek potem je bila birmna pri Materi Božji v Millervili, tudi na prvo birmanih je bilo kaci 50 nekih 48 angleških milj dalje proti večernemu jugu, in v četrtek potem pri sv. Nikolavžu, v Belle Riverji, zopet dan vožnje naprej proti jugu; birmanih je bilo kakih 26, in potem na jezeru Reno, kjer so bili Pemci in Irci dali leseno cerkvico že popred narediti kakor so duhovna v tistem kraju vidili, s tem namenom, da kader duhoven pride, bo imel kje maševati. Pri tem škofovem obiskavanji hočem le memo grede opomniti,

kako tudi preč. škof med cveticami ne hodijo. Z veseljem, se vé da, so jih ljude povsod spremljevali posebno katoliški.

Nekega dne v vročini se peljemo od devete ure do 3 popoldne; vsi trudni in lačni pridemo v neko protestantovsko mestice in mislimo, na veliki gostilnici se bo nar ložej in nar pred dobro kosilo dobilo. Ko z voza stopimo, nas še precej prijazno v lepo sobo spremljejo, kadar se jim pa reče, da naj kosilo pripravijo, se odreže ošaben hišnik: ko bi bili pred eno uro prišli, bi bili znabiti kak grizljaj dobili; zdaj pa ravno hišo znažimo in nimamo časa. Potem pa, ko se mu naznani, da so preč. škof to, je mermraje hotel kaj pripraviti, preč. škof pa, ko nevoljo slišijo, niso hotli tam več ostati, ampak precej gredo. in mi vsi z njimi v drugo gostilnico, akoravno po vnanjem revno, pa ljudje so bili prav prijazni, in so radi postregli, kar so mogli. Še endogodek, kako se spolnujejo besede Gospodove, da bodo prvi zadnji, in zadnji prvi. Ko so prečast. škof na prvem zgorej imenovanem kraju birmovali, je bilo nekaj odpadenih cev, ki se v svoji ošabnosti za svete in boljše kakor vse druge imajo, in se škofu še odkriti niso hotli in ne škofovega blagoslova sprejeti; ko pa gremo proti sv. Nikolaju na Bel. Riverju, in se peljemo skozi gojzd med dvema jezeroma, zagledamo na enkrat nekaj bander, in ravno kjer se pot zopet v gosti gojzd zavije, bile so velike častne vrata z banderi napravljene. V resnici mikaven pogled! Kako krasno se je podajalo in in spreminjalo lističe zelenih vej okoli z rudečim in belim prevlečenih vrat, majale se banderica škofovih barv! Napisi na njih so bili: „Dobro došli, preč. škof Thomas L. Graee!“ Kdo so bili ti ljudje, ki so tako lepo sprejeli škofa? Eden zmed njih naprej stopi, in na njegovo stran se vstopi deklica kakšnih 12 let, vsa v belem oblečena, ki lep venec na blazinici v rokah derži, on pa škofa nagovori rekoč: Bodite pozdravljeni, prečastiti škof, iz serca me veseli, da obišete tukaj v naši okolišnji svojo čedo katoličanov, ki so naši dobri prijatli; in da Vam to svoje veselje naznamo, smo se tukaj zbrali Vas slovesno sprejet.“ Prečastiti škof so se priljudno zahvalili tem dobrim drugovercem za njih prijazno pazljivost, in spremljevani od več mladenčev na konjih so se podali na kraj birmovanja. Tako se godi v novih krajih. (Konec nasl.)

Razgled po svetu.

Trije cesarji v Berlinu. Kaj delajo, kaj bojo sklenili, kaj bo nasledek tega shoda? Tako svet poprašuje. „Unità catt.“ cesarjem v daljšem spisu kliče: „Le storite veliko zavezo med seboj, o trije cesarji, toda vi boste zmiraj pred seboj imeli neko moč, ki je veliko silovitiši od Rusije, Prusije in Avstrije, — moč, ki ima glavo dveh sto milijonov katoličanov!“ Nadalje pravi, kako si je Napoleon I želel toliko moč, kolikoršno ima papež, in poslednjič kaj primerno zavije na neki tehten pogovor nekdanjega Meternih-a.

Meternih je namreč l. 1849 v pogovoru s slovečim Ludovikom Veuillot-om v Brusel-u rekel: „Ne morete tajiti, da Evropa živi od keršanstva, in da je toraj poglavar keršanske vere v Evropi naj viši in naj mogočnejši oseba, zoper katero nikoli nobeden ni roke stegnil, da bi ne bil za to obresti plačal. Ta velika in mogočna oseba mora nekje prebivati, tega ne morete tajiti. Mora tedaj biti ali v lastni hiši, ali pa v hiši koga drugega.

Ako stanuje v čega hiši, je v njegovi oblasti (samovolji). Vi tedaj, ki imate katoliške podložne, to je podveržene papežu, kako bi brez naj hujših zadržg mogli prenašati, da bi papež imel gospodarja? S pa-

pežem, svojim podložnikom, bi pa ta bil kakor gospodar v vaši hiši in velikrat bi tam dosti bolj gospodoval, kakor vi. Kakor cesarji morate hotéti, da papež prebiva v papeževi, in ne v hiši družih.“

Napoleon je imel takrat papeža Pija VII v Savoni v jetništvu, in to mu je delalo velik nepokoj, ker papež se ni hotel in ne smel podati v osnove napuhnjenega samovladarja; toraj je prosil Meterniha, naj gre v Savono in naredi mir med njima. Meternih je že vedil, da z Napoleonovimi pogoji ni miru, vender je nagovoril cesarja, naj mu naznani svoj načert.

„Tu ga imate“, reče Napoleon; „od sedaj naprej sedež Cerkvi ne bode več Rim, bo Pariz.“ —

„Jaz sem se začudeno zginil in nevéno nasmehljaj“, pravi Meternih.

— „Tako je, nadaljeva strašni mož; spravil bom papeža v Pariz, in tam bom Cerkvi sedež vstanovil. Hočem pa, da naj bo papež samostojin! Pripravil mu bom zraven glavnega mesta spodobno stanovanje, podaril dvorano, da bo v svoji lastni hiši, storil bom neutralno (nobenostransko) okolico nekaj milj. Tam bode imel zbornico svojih kardinalov, svoje državništvo (diplomacijo), svoje duhovske vrade (kongregacije), svoj dvor. In da se mu kaj ne pogreša, mu zagotovim letnih šest milijonov. Mislite, da bode to odrekel?“

„Gotovo da, in vesoljna Evropa ga bode podpirala v tem odreku. Papež bode previdil, in po pravici, da med vašimi šest milijoni bi bil ravno tako jetnik, kakor je v Savoni.“ —

„Napoleon se je zjezil in bučal s stoterim kričem in tarnanjem. Poslednjič mu rečem:“

„Vaše veličanstvo mi s silo izvablja neko skrivnost. Avstrijski cesar je imel ravno to osnovo, kakor vi. Previdil je, da nočete papeža zopet v Rimu vstanoviti; noče pa, da bi papež ostal v sužnosti, in misli tudi on mu napraviti deržavo. Vaše veličanstvo pozná dvor Schönbrunn; cesar ga dá papežu z 10 ali 15 miljami ne-stranske zemlje na okrog, in k temu pridéne 12 milijonov letnih dohodkov. Ako papež to osnovo sprejme, dovolite vi v to?“ —

„Razumel je čisto dobro to priliko; toda on (Napoleon) je bil močnejši, in želel je poskusiti sam Pija VII v oziru na svoj naklep.“

„Papež pa je odgovoril to, kar sem jaz lahko pre-rokoval: Da Savona se mu zdi ječa tako dobra, kakor Pariz; da tam, kakor drugje, bi se znašel v središču Cerkve, da prosto zemljiše mu je njegova vest; da šest letnih milijonov mu ni čisto nič potreba in da mu je dosti dvajset soldov na dan, ktere bi rad sprejemal ko milošnjo od vernikov.“

Do tod je govoril, pravi „Unità“, knez Bogdan Meternih, kateri — umerl — še govori cesarjem, in jim kaže novi Rim s papežem podložnikom kraljestva Italije (tako papeža imenuje eden laških liberalnih listov), in jih vabi (Meternih), da naj poskerbé, ne za papeža, temuč sami zase, za svoje lastne cesarstva in za svojo zadevno naj viši oblast.

To so glasovi in opomini móž in katoliških časnikov, ki niso petelini na strehah, kakor liberalci, móž, ki za vsakim vremenom in vetrom ne potegnejo, katerih svārila so posnetki zgodovine, ki ne goljufá.

Mavtarske laži kvasijo, da v Ameriki v Guatemali in S. Salvadoru so našli zakletev zoper vlado, in na čelu te zarotve da je vikši škof, jezuiti in nekteri duhovni. — Čuda, če ne tudi Pij IX in pa Bog sam! Ti butasti ljudje ne pomislijo, da s tako očitnimi lažmi le sami sebe in svojo peklensko ostudnost razodevajo.

Iz Monakovega poročuje dopisnik v „Unità“, da vse je zadovoljno z Lutzovim podcem, živa duša ne žaluje po njem, in kaj posebnega je, da celo „alt-katoliki“

se vesele, za ktere je vendar prenašal vročino in mraz (suedavit et alsit). — Ali vidite Tagblattarji in liberaluhi, kakošno plačilo vas čaka za tolike sovražljivosti in napenjanja zoper Cerkev in duhovstvo? „Facti sunt in opprobrium.“ —

Trenutki so rezni tudi za Prusijo, meni dopisnik, ker ona si nakopuje vsak dan novih sovraštev in novega kletstva. Shod treh cesarjev, nad kterega je morabit Bizmark gradove zidal, se ne bo izšel na nič tehtnega, verjemite mi . . . Prusija ne bo dosegla družega, razun da bo še bolj vterdila občutke zavidnosti dveh velikih dosedanjih vladarstev.

Döllingerjanstvo gre popolnoma v šibre, celo naj bolj razpaljenim oznanovavcem krive vere se začenja tožiti in unikajo se. Tako je n. pr. tisti Kieferfelderski Bernard se odpovedal službi, ključce cerkvene pa dal človeku, ki jih je naj berže že izročil od nadškofa tje poslanemu namestniku. Vsi viharji memo buče, Cerkev pa — kakor Petrov čoln — gre zmiraj mirno in ravno svojo pot. Pod novim ministerstvom pa bodo šli pod klop še tisti burkeži, kolikor jih še je.

Laško Liberaluhi so vedni figa-moži. „Gazzetta di Milano“ tarna, ker ima franoska republika že davno nastavljeno ladijo-fregato v Čivitavecchii, in pravi, da jo ima tam papežu na ponudbo. Pristavlja pa, da papežu češ, da je „italijanski podložnik“, ni treba družega zagotovila. „Unità“ tako spredeno zvijačnost po zasluženji šiba. Papež laški podložni! To je prvi taki glas v puntarskem laškem časništvu, zakaj govorili so dnevniki, da podložnik na Laškem ni več nobeden, temuče vsi so prosti državljani, Viktor Emanuel pa da je prvi italijanski državljan. Zdaj so pa vender našli še enega podložnega, in ta „laški podložni“ je — papež! Tedaj vsi drugi so državljani, papež pa je še podložnik? — Nič ne dvomimo, da framasonska velikoserčnost bi tudi tega „podložnega“ naj raji vidila iz sveta spravljene, vse ljudstvo pa v nevernike spremenjeno.

Brlinska svetična stran ima tudi svoje sence. V mestu Halle na Saksonskem je bil ravnokar tabor, na kterem so se strašni rudečkarški nauki prečudno razpletali, kakor: vojska bogatim, — odpravljen je lastine, zatrenje očetovske oblasti! Eden je zoper Bizmarka in Vilhelma tako zinil, da si je ne upamo ponavljati. To pripoveduje obširniše „Norddeut. Ztg.“

Berlin ima nekje 820.000 prebivalcev (v drugem kraju se bere med 6 in 700.000); med njimi 50.000 katoličanov, 30.000 judov, drugi so protestantje. — Časniki se še zmiraj pričajo, kaj bode sad cesarskega shoda. Toliko je gotovo, da Bizmarka ni gnal ne prid Rusije in ne Avstrije, ampak prid Prusije pri poganjanju za ta shod. Vaterland meni, da pod zagrinjalom nezmerne prijaznosti hočejo Avstrijo pritisniti in da verjetno bi neutrudljivi Bizmark rad pridobil Avstrijo za svojo vojsko zoper papeštvo, zlasti v zadevi papeževe volitve. (Zaupljivo pa bode Pij IX preživel Bizmarka in marsikoga družega.)

Cesar Francišk Jožef je prišel 6. septembra v Berlin. Na mali Šmaren je bil pri sv. maši v cerkvi sv. Hedvige. 12. sept. se je povernil na Dunaj.

Rimsko. Liberalna in roparska era v Rimu ima to prednost in dobiček, da ljudje nezmerno merjajo. Od 19. do 25. avgusta jih je umerlo 244; rojenih je bilo 147. Tako v mestu, ki ima nekacih 244.000 prebivalcev.

Rudečkarji na Napolitanskem nimajo sreče. Pričeli so bili šolo: sodnija jim jo je zaperla; pričeli svoj časnik: sodnija ga zapečatila.

Iz Ljubljane. Slovenska Matica ima svoj občni zbor 26. septembra. Ob 8 bode v stoljni cerkvi sv. maša,

potem je zbor v čitalnični dvorani. Enajst novih odbor-nikov se o tej priliki voli in priporočani so naslednji gg. za znanstvene in gospodarske opravila: a) ljubljanski družniki: 1. Dr. J. Poklukar; 2. dr. R. Razlag; 3. Fr. Sovan; 4. dr. Jur. Sterbenec; 5. Ivan Tomšič; 6. dr. L. Vončina. b) Vnanji družbeniki: 1. Mihael Herman; 2. Fr. Kosar; 3. Drag. Šavnik; 4. dr. J. Tonkli; 5. Andr. Winkler. — Poprejšni dan popoldne ob 5 je odborova seja.

G. Jan. Kerst. Zalokar, fajm. in zlatomašnik, že delj časa v pokoju v Ljubljani, je 7. t. m. umerl nanagloma v 81. letu svojega življenja in v 57. letu svojega maš-ništva. Bil je sicer nekaj časa bolj slaboten, vender je pa do zadnjega bil vedno v delu, je hodil še okrog, maševal, pisal; le nekatere minute pred smertjo je še drugim dajal zdravila. Našli so ga na tléh mertvega; bil ga je mertvud zadel. Zalokar je bil izmed naj boljših pisateljev iz Metelkove dobe in pridobil si je posebne zasluge z bogatimi zbirkami za slovenski slovar. Izhaja pa se na vse zadnje po tolikih letih le na resnico: „Poro Unum est necessarium!“ Bog mu daj po marljivem delu večni mir in pokoj!

Nabirk za Čehe smo v drugič te dni poslali v Prago 92 gl. 60 kr. Tudi zadnje goldinarje za stradajoče na Dol. in Znotr. smo oddali te dni in prihodnjič pride kratak pregled razposlanih darov.

„K nadaljnjemu izobraževanju učiteljev na Kranjskem“ se imenuje spis profesorja L. pl. Garibolda v letnem sporočilu c. kr. učiteljske izobrazovalnice 1872. Mahal je pisavec v tem spisu kakor s koso na več strani in zelo vse oplazil, kar mu je na proti prišlo, bodi si svoje učeniske tovarše, domače domoljubne pisateljske moči in prizadevanja, v marsikterem oziru pa tudi Cerkev in duhovstvo. Opazovali smo, kaj mu bodo ti in uni odgovorili, z namenom, tudi potrebno reči v brambo sv. Cerkve in duhovstva, dasiravno nam je prepričanje v dušo zopern in odbijamo napade le bolj, kadar smo tako rekoč primorani.

Prevzel nam je pa več kosec tega dela dober prijatelj, čverst zgodovinar in v vsakem oziru pošten duhoven pastir, podpisan „Podgorski“, ki nam je neprevidoma poslal precej obširne opombe o omenjenem Gariboldovem spisu, kterega konec je v današnjem listu.

Pred vsim je treba pred očmi imeti to-le: Dokler kdo na nestalno, nepravo podlago zida, nikakor ne more stanovitno zidati, to je gotovo. To velja pri novih liberalcih tudi v oziru na šolo. Pri odreji mladine, je rekel glasoviti Moufang že pred več leti v Inomostu v zboru nemških katoličanov, imajo govoriti starši, Cerkev in država. To je vsakemu lahko razumeti. Otrok je lastina Božja, kterega je Bog staršem izročil. Cerkev otroku pri sv. kerstu postane duhovna mati, ima skrbeti pred vsim za naj imenitniši del pri človeku, za dušni blagor; država bolj za telesni v edinosti z dušnim, in starši pa za obojni. Kakor pa je duša in duhovna odgoja nad vse drugo, tako je očitno, da Cerkvi gre pri odreji njenih duhovnih otrok prva roka. Cerkvi je Bog naložil „učiti vse narode.“ Od tod je tudi očitno, zakaj je odreja brez blagoslova, ako se Cerkvi iz roke izterga, in zakaj se narodi potlej v divjaštvo povernejo, iz kterega jih je Cerkev povzdignila, kadar Cerkev odgojitelico odveržejo. Država je kakor varhinja podložnih, zato ji starši v pomoček dajejo davke in tudi telesne moči, zlasti moči svojih sinov za potrebno brambo. Od vladarja samega pa do naj nižega reveža bi vender nobeni starši ne bili zadovoljni s tim, da bi se svojih otrok skor po špartansko znebili ter bi jih država sama v posest, v oblast, v odrejo čisto po svoje vzela in bi imela do njih večjo oblast kakor starši sami, ali da bi Cerkvi

vzeli, kar Cerktvi gre. Tedaj tudi tukaj pošteno svobodo, in vsakemu svoje! —

Pa to je rečeno le bolj sploh z ozirom na liberalizem in njegove namere, poglejmo pa Gariboldov spis.

Ravnala za nadaljnjo izobrazovanje učiteljstva, to ima biti namen omenjenega spisa.

Res je, da se narod lika in povzdiguje, je dosti na tem ležeče, da je učiteljstvo izobraženo in da se dalje izobražuje. Toda pot k temu izobraževanju pač ni za-
verženje „ponižnosti“ in „pokoršine“, ter nekaka čudna svoboda, kakoršno g. G. oznanjuje s klici: Emancipiret euch; — machet euch von den gänzlich überflüssigen Regulatoren los; der Lehrer muss frei sein, wenn er wirken können soll itd. Po taki poti emancipirajo se n. pr. nekteri vradniki, ki v pohujšanje ljudi in v svojo naj večji nesrečo več ne poznajo Cerktve, ss. zakramantov, itd. opusté tako pomočke k zveličanju, so toraj v vednem smertnem grehu. Toda noben razumen človek ne bo terdil, da bi to bilo koristno takemu „svobodnjaku“ ali njegovi družini. O imenitnih možeh, ki so nezmerno veliko storili za oliko in povzdigo človeštva, se ravno nasprotno bere, da so se poprej ponižnosti učili, preden so jeli druge učiti. In kteri koli so katoličani, morajo svoji materi Cerktvi pokorni biti, učitelji najprej, in z njimi učenci. Če tega ni, učenje v katoliški deželi ni več na verski podlagi, uk je potlej „destruktiven“, učitelj ne zida, ampak podira, in djanje njegovo je gotovo pogubno za narod in za njegovo časno in večno srečo. Duh Božji pravi: „Bratje, kdor se hvali, v Gospodu naj se hvali; zakaj ni tisti poterjen, kdor sam sebe priporočuje, temuč ktereга Bog priporoči.“ (2. Kor.) Bog nas obvari prevzetnih učiteljev!

Lepo piše g. Gariboldi, da naj učitelj duhovstvu v pomoč bode, da se ves narod povzdiguje; zato naj se pa katoliška vez med njima vterjuje in ne kerha z nekakim „emancipiranjem“, kar je pri verstvu podobno odpadu. — Zmota pa je, da učitelj ima težje nalogo, kakor duhoven. Tega blez nikomurni treba dokazovati, kdor le malo majčkeno vidi, kako ima duhoven slehernega od rojstva do zadnjega njegovega dihleja na svoji vesti, in pa po kakošnih potih mnogi hodijo.

Popolnoma res je g. Gariboldova, da verska stran je naj tehtniši stran odreje, in želeti je le to, da bi bil ves spis v edinosti s tem stavkom.

Lepa misel je, da naj učitelj mladino tudi nadalje izobražuje, kadar je že šolo zapustila; naj ima blagoren vpliv do nje, da se obvaruje divjačine i. t. d.; toda to je čisto gotovo le takrat mogoče, ako je učitelj Cerktvi vdan, veren in nraven mož. Iz svojih učenških let vém, da učenik, ako smo čutili da nič vere nima, tudi pri nas ni nič zaupanja imel. Taki učitelj, kakor ga Gariboldov spis hoče imeti, bi bil sam še kervavo potreben „blagornega vpliva“ in čedne olike.

Spis govori o divjaštvu ljudstva, o potrebi, da se poblažuje. Tu naj se pa vender liberalci sami na persi udarijo, ki z zatiranjem duhovskega vpliva, z zaničevanjem verskih resnic, z opravičevanjem cerkvene ropa, s preslavljanjem civilnega zakona i. t. d. podirajo, kar duhovni s težkim trudom zidajo in tako divjaštvo razširjajo. To pa bodi le sploh rečeno in nočemo terdit, da se g. pl. G. k takim šteje.

Ljubljanska hranilnica naznanuje, da po novem letu bode zopet dajala po 4½ gl. odstotkov, in pušene obresti bodo na pol leta zopet nosile obresti. Obresti od vložnine začno že o polmescu teči, ne še le ob mescu, kakor dosedaj. Zraven se nekterih koristi se bodo tudi bukvice od 1. jul. 1872 dajale brezplačno. — Veliko gotovo pa bi hranilnico povzdignilo to, ako bi občinstvo, ki naj bolj daje denar v to napravo, slišalo, da v hranilnični

odbor zopet pristopajo radoljubni možje, kakoršne je društvo pred nekaj časom odbijalo.

Pri sv. Jakopu pri Savi smo slovesno, obhajali procesijo za sv. Očeta 5. avgusta, v dan Marije Snežnice. Zjutraj okoli tri četerti na 5 so v domači cerktvi preč. gosp. Janez Kapelj brali sv. mašo za papeža. Po sv. maši smo se s farmani podali na romarsko pot proti lepi cerktvi Marije Device na Goričici.

Ljudi je bilo veliko veliko skupaj prišlo; kaj veselo je bilo viditi tako lepo množico. Po poti se je molilo, pa tudi goreče prepevalo, da je moglo človeka giniti.

Blizaje se cerktvi matere Božje na Goričici nas je že od daleč ginilo in presunilo milo priterkovanje lepo vbranih zvonov. V cerktvi, ki je bilo že vse natlačeno ljudstva, smo naj prvo molili molitev za sv. Očeta, potem je bila pridiga. Po vvodu od namena pričujoče procesije je bila izpeljava od Marije prečiste Device, kako 1) ona z maternim očesom nad vsakim čuje, 2) z maternim roko vsakemu pomaga, 3) z maternim srcem vsacega ljubi; toraj bo tudi nad sv. Očetom čula, jim pomagala ter jim svojo materno ljubezen razodela, kar se je že vidilo o priložnosti, ko so bili v Gaeto pregnani in drugekrati; pa toliko rajši jim bo pomagala, ker jo oni tolikanj ljubijo i. t. d. Šklep Spodbujevanje k molitvi za sv. Očeta, sv. Cerkev... Po pridigi je bila sv. maša z blagoslovom in pete litanije Matere Božje. To je bilo goreče gromenje po cerktvi, kakor da bi hotli Bogi silo delati, da naj usliši prošnje za sv. Očeta.

Iz Kostanjevice 27. avg. Imeli smo šolsko izpraševanje. Kolik vspéh pod sedanjino dobrim g. učiteljem! Šola je polna otročičev; zapisnik kaže, da so jo pridno obiskovali; odrezovali so se pri spraševanju tako, da so jih vsi gospodje hvalili. Od kod je to? Verlo učiteljstvo je tukaj v edinosti z duhovstvom, šola v podložni zvezi s Cerktvijo; toraj napredek očiten, velik. Šolski krajni svet se za šolo ni menil, tudi pri spraševanju ga ni bilo; tedaj je razvidno, na ktere pogoje je vspéh zastavljen.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Čč. gg. so prestavljeni in postavljeni: Ign. Ključevšek, duh. pom. v Dragi, pride za provizorja v Babino polje; Vinc. Polaj, novomašnik, v Drago; Greg. Šlibar iz Stopič v Podbrezje; Fr. Zbašnik, novomašnik, v spodnjo Idrijo; Jak. Juvan s Trate v Staro loko; Peter Mohar iz Škocijana pri Dobravi na Trato; Miha Koželj iz Metlike v Škocijan; Nikolaj Križaj, novomašnik, v Metliko; Val. Bergant, novomašnik, v Stopiče. — Umerla sta čč. gg.: Jurij Keržišnik, lokalist v poklju, 7. t. m. v Potoku pri Vodica; Jan. Zalokar 7. t. m. (Gl. Ogled.)

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Po preč. gosp. kan. P. Urhu 7 gl. — Po g. J. Dolencu 2 gl. 30 kr. — Neka neimenovana roka 1 tol za 2 gl. in 1 gl. a. v. — Iz dobre roke 2 gl. — Pet oseb prosi sv. blagoslova za pobožno življenje in za srečno zadnjo uro, in darujejo 6 gl. 33 kr. st. den. in 1 gl. 20 kr. nov. den. v srebru. — „Za našega Očeta Papeža Pija IX iz Teržica 2 cekina po 10 frankov in 60 sld. a. v. od več oseb, ki prosijo sv. blagoslova.

Za pogorelce v Starem tergu. N. N. 1 gl. — G. M. N. 1 gl.

Za cerkev v Bosni. Dve dobrotni osebi 2 gold. — Iz Idrije 60 kr. —

Za misijon v Bosni. G. M. N. 1 gl.

Za Bulgarijo. G. M. N. 1 gl.